

cepoëia Londinensium aloë lota dicitur depurata.

Ex hoc etiam facilè liquet, liquorem ad lotionem requiri insipidum, aqueum, vel etiam, si velimus, destillatum, corroborantem, tum frigidum, tum calidum. Sic, quod exempli loco etiam infervire potest, *Urius* dulcis non opus habet, ut toties sublimetur, sicuti vulgò id præcipiunt, ut vel decies id fiat, sufficit unâ vice id præstari, modò hinc remotis impuritatibus, præsertim in superficie adherentibus, pulverifetur, & lotionem aquæ calidæ, si quæ insunt adhuc particulae salinæ acres, elutrientur, factâ dehinc debitâ exsiccatione. Atque hæc Cinnabaris præparatio requiritur, antequam usus ejus in medicina salubris esse possit.

CAPUT XXIV.

*Cinnabaris Mineralis, seu Minii Naturalis præparati vires admirandas in genere perlu-
strat.*

TAntæ Cinnabaris hujus mineralis, seu Minii naturalis præparati sunt vires, ut etiam cum auro certet. Auro Cinnabarin nativam pretiosiorē putat *Josephus Quercetanus Tetr. graviss. capit. adfect. cap. 33.* in ea enim latent egregia arcana contra infinitos affectus internè adhibenda. Hinc ea selectior, censente *Dn. D. D. Dan. Ludovici Pharm. pag. 345. & 346.* *Uriale* quidpiam tutum, efficax & parabile est. Non quidem directè & per se diaphoreticum, sed bonum saltem ac polychrestum exaltatorium, multorumque concurrentium symptomatum præsens est deleterium, ut æque feliciter,

imò securius revera-curabilia (inter competentium accessum) percurari tantisper queant citra vulgatorum *Œrialium*, (plerumque saltem transcriptorum) remissas aut infidas experimentationes, vel secretiorum operosiores perquisitiones. *Idem* pariter pag. 351. & 352. Cinnabaris nativa selectior, aut à saxo adhærente per trituram aut elutriationem separata, citra aliud artificium, quam diuturno (donec paucis abhinc annis magis nunc increbresceret) usu præstantissimum ac securissimum *Œriale* paulò antè laudavimus, non solum diaphoretica modò dicta notabiliter exaltat, ut v. gr. simplex bezoarticum minerale, debitâ hujus proportionem tinctum, sæpè pro *Œlari* æstimatum fuerit. Nec epilepticis tantum (etiam recens natis,) si unquam quidquam inter ejuscemodi specificas, (in sufficienti tamen ubique dosi) benefacit; verum etiam hysteriarum (ne opiatis quidem placandarum) colicorumque tormina, vertigines, vagas arthritides, dentium aliarumque nevosarum partium dolores, cutaneosque affectus complures, &c. solitaria vel præcipitantibus aliisve specificis sociata) evidenter lenit atque tollit; in phantasiæ insuper vitiis, morbillis, petechiis, plurimum confert.

Cinnabrium nativum *Frid. Hoffmannus meth. med. lib. 1. cap. 19.* vocat *Œrii* radicem & mineram, illudque magnarum esse virium adfirmat.

De Cinnabari nativa, ob quæ illius anodynum effectus notabiles se vidisse asserit *Excell. Wedelius de Medicam. facult. lib. 2. sect. 2. cap. 10.*

Vi cephalicâ, nervinâ, absorbente humores acidos, acres, austeros, & in coagulum abeuntes liquante & fundente, excellentissimâ prædita est. *Idem Pharm. lib. 2. sect. 3. c. 4.* Cin-

Cinnabari nativâ fluxiles redduntur humores, in coagulum abeuntes, tenues nimis & acres corriguntur, ut inde quod ultra Cinnabarin & opium acrimoniam & dolores æque tollat, vix aliud sub sole reperiatur. *Idem Pharmac. lib. 2. sect. 5. cap. 3.*

Hæc, quæ temperatum obtinens, demulcet, acrimoniam mitigat, acorem absorbet, dolores fugit, capitis doloribus, nervorum irritationi ac doloribus quibuscunque subvenit. *Idem de Medicam. facult. lib. 1. sect. 1. cap. 2.*

Hæc usum habet ad absorbendos & diluendos humores acres, irritantes membranas, spiritus efferratos ligandos, sopiendos & demulcendos, porisque quatenus acorem absorbent, libertatem conciliandum. *Idem de Medicam. facult. lib. 1. sect. 3. cap. 1.*

Quænam verò sit eligenda, cruda, an verò præparata, præprimis dispiciendum est. Crudam perfecte, & citra ullam præparationem aliam, quam quæ naturæ coctionibus temperata est, ut remedium nobilissimum, & admirandarum virium adversus multos morbos, admittit *Joseph. Quercetanus l. c.* Eam pariter *Excell. Joh. Michaelis* approbavit, sed depurata esse debet, sicuti quoque nos in quibuscunque remedium formulis, & ubi usus illius requiritur internus, semper depuratam atque præparatam intelligimus; quæ enim scorias deposuit, probatior existit; quomodo autem optime depuretur, jam diximus. Hæc quippè depurata, in desperatissimis etiam morbis, cum multorum symptomatum congerie stipatis, maximi, ob notabilem ejus effectum, æstimanda est. Et sanè mirandum est, quod usum ejus internum, præterquam quod antepilepticis nonnunquam permisceatur, non

melius, ut Chymicus clarissimus, *Schroderus* intellexerit.

Licet enim directè & per se non sit diaphoretica, polychrestum attamen, exaltatorium, & præsentissimum ac securissimum alexiterium est. Imò tale medicamentum est, quod in infinitis ferè adfectibus sine pari reperitur.

Sunt nihilominus, qui tam hujus Cinnabaris nativæ quàm Jnii usum internum admodum suspectum habent. Cinnabaris Jnii , dicunt, aquâ calente dissoluta, abit in pulverem niveum ejusdem generis, quod est Jrius vitæ. Nativa facili negotio in Jrium currentem, & sic iterum in Cinnabaria convertitur. Et hinc cum utraq; pristinam retineat naturam, eadem etiam excitare possunt symptomata, quæ Jrius , sive crudus, sive præparatus. Verùm enim verò hæc in contrarium adducta argumenta contra Cinnabaris tam nativæ, quàm factiviæ Jnii usum internum tanti non sunt ponderis, ut cordatum Medicum ab ejus usu interno deterere queant. Nam primò Mechanica ista de Cinnabaris Jnii per aquam calentem transmutatione in Jrium vitæ album falsa est. Et potest hoc ipsum quilibet experiri. Deindè, posito, ex nativa Cinnabari facili negotio Jrium elici; id quod etiam verum est; quid tùm postea? Mercurius siquidem cum Jre Jnii ligatus, in Cinnabari sui non est juris, sed hujus compedibus ligatus à turbis istis gravioribus, quas vel liber, vel e libus corrosivis irretitus concitare solet, jam planè immunis existit, & illustres illas dotes obtinet, quibus etiam contagiosis, epidemiisq; morbis ipsique pesti exterius appensus) singulari proprietate resistit. Et quamvis Cinnabaris hæc adsumpta minimè ventriculi digestio-

ni pareat, neque in corporis nostri œconomiam recipi possit, adsumpta tamen quamdiu hæret in stomacho, Archeum nostrum alterando variè mi-
reque afficit. Ab utroque, ære nimirum Jnii & Srio vim anodynam & specificam, veneni epileptici domitricem, obtinet. Horum singula quidem in lue venerea scabieque maligna conferunt, ast ab iis conjunctis longè uberius est expectandum, etiam in suffocationis hypochondriacæ (hystericæ) ne opiatis sæpè sedandæ, & colicæ torminibus placandis, in arthritide vaga, phantasiæ vitiis, morbillis, variolis, &c. Et tandem, si qua interdum noxa ab ejus usu orta, certè non ipsi per se & directè, sed vel minus ritè præparatæ, vel inconvenienter in usum ductæ, erit adscribenda. Et sic erit tanquam gladius in manu furiosi.

Cinnabarin hanc mineralem, ob virtutem ejus ineffabilem ferè in omnibus affectibus cephalicis, ex *Cratone* præprimis epilepsiæ magnetem vocant *Dan. Sennertus Med. Practic. lib. 1. part. 2. cap. 31. Laz. Riverius Med. practic. lib. 1. cap. 7. Phil. Grülingius Florileg. Chymic. part. 13. cap. 1. & alii*, ex eaque pulveres egregios epilepticos parant. Verùm cum ipsum *Cratonem* diligenter consulimus, nuspiam hæc invenimus. In *Consiliis* æque ac *Epistolis* varia diversaque medicamenta contra epilepsiam enumerat, sed hujus ne verbo quidem mentionem facit. Ipsum potius valdè dubium esse in Cinnabaris laude adversus epilepsiam deprædicanda deprehendimus. Nam in *Epistolis Medicinalibus à Laur. Schultzio editis*, & quidem *epistol. 137. de vi magnetica adversus epilepsiam*, inquit, in nativa Cinnabari, quam Minium quidam appellant, valdè dubito. Et eam *epistol. 168. in epilepsia ab empirico*

quodam adhibitam damnat, & dicit, se istud non imitaturum, etsi omnes homines ipsi authores essent, cum robusta etiam corpora vix illius usum ferre queant. Et procul dubio hoc facit ex mente *Erasti*, qui *epistol. 271. ad Monavianum* *Σριου* & alia medicamenta ex metallis præparata non temerè adhibenda suavit, quovis modo etiam fuerint præparata. Sic etiam *consil. 42.* ait: Medicamenta de Cinnabari non præscribo, cum *Job. Fernelius in libro suo de Lue vener.* tam dira symptomata usum Cinnabaris consequuta referat. Statim tamen addit; mihi nequid dissimulem, non persuadet, cum bono successu me illà usum fuisse. *Vienna* verè affirmare possim. Verum quamvis *Crato* Medicus sui temporis fuerit cæteroquin ob eximiam ac multijugam artis medicæ peritiã valdè conspicuus, summus tamen *Jatro-Chemiæ* non fuit Dictator, sed & alii post eum fuerunt longè celeberrimi. Nullum tamen est dubium, si in hæc tempora incidisset, quin saniozem etiam medicinam cum aliis jam excoluerit. Licet etiam de Cinnabaris Magnetismo in epilepsia in ejus monumentis nihil reperiat, studio tamen illud ipsum factum fuisse censendum est, dum Medici sæpius experimenta sua celare solent, ne ita prostituantur, ac vulgaria fiant; nec arcana facillè sunt illis patefacienda, qui ad eò sunt improbi, ut ignorantiam suam non incusent, sed veritatem negent, ac eos, qui suã industriã adinvenerint, irrideant. Verum sicuti hæc merè sunt conjecturæ; ita nihil certi concludunt. In historia, quam ex *Fernelio* adducit, dubium æque manet, utrum pictor ex Cinnabari nativa, an verò ex aliis rebus noxiis suis pigmentis v. gr. auripigmento, &c. mistis in dicta symptomata incurrerit; deindè fa-

teri

teri quoque cogimur, vaporem Srii , inprimis cum
 Ino adulterati summè noxium esse, id quod tamen
 de Srio & Sre invicem ligatis affirmare non possu-
 mus. Communi insuper & factitiæ Cinnabari non
 fidendum etiam semper est, cum sæpè, ut fiat ru-
 tilantior, adjecto arsenico præparetur. Interim
 Cinnabaris hæc nativa, ut etiam Snii , ob stupen-
 dam earum efficaciam in infinitis adfectibus de-
 mulcendis summo in æstimo habenda est.

CAPUT XXV.

*Modum, quo Cinnabaris Mineralis preparata
 suam absolvit operationem, exprimit.*

Ventriculi digestionem minimè patet Cinnabaris
 mineralis, neque in corporis nostri œcono-
 miam recipi potest, adsumpta tamen, quamdiu hæ-
 ret in stomacho, Archeum nostrum alterando va-
 riè mireque afficit. Hæc igitur odoretenus, aut
 nudo tantum aspectu variis mirisque modis no-
 strum alterat Archeum; hinc ut terra mineralis la-
 pidefcens à calore nostro atteri, & in actum deduci
 nequit; & ita substantiâ eadem, & modo eodem,
 quo assumitur, eodem etiam immutata rejicitur;
 alimentum enim non est, quod in corporis nostri
 œconomiam distribuitur, sed medicamentum,
 quod licet corporis nostri meatus non penetrare
 valeat, variè tamen mireque Archeum ventriculi
 nostrum alterando afficit, ut in morbis curandis sæ-
 pè præstet miracula. Nec obstat per alvinam regio-
 nem sæpè eodem, quo assumptum fuit, pondere &
 modo iterum ejici, nihil tamen hoc derogat salu-